

Nr 185.

Av herr **Söderkvist**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående statsbidrag till centrala verkstadsskolor m. m.

I proposition nr 71 har Kungl. Maj:t förelagt riksdagen förslag om inrättandet av centrala verksstadsskolor. Enligt förslaget skola skolorna huvudsakligen omhänderhavas av landstingen och dessa erhålla statsbidrag för skolornas drift i stort sett i likhet med vad som nu gäller för verkstadsskolorna för viss arbetslös ungdom.

Av vital betydelse för en skola är att den har tillgång på goda, intresserade och sin uppgift vuxna lärare. Detta är särskilt förhållandet vid den typ av skolor som de centrala verkstadsskolorna komma att tillhöra, vilka skolor genom sin nära anslutning till arbetslivet kräva att lärarna ha en ständig uppmärksamhet på de förändringar och förskjutningar, som pågå inom respektive yrkesområde. I propositionen framhållas dessa synpunkter när det gäller rektorerna och antydas när det gäller lärarna. Dessa uttalanden graderas dock till sitt värde i den löneställning som föreslagits. Medan åt rektor föreslås en mot den fixerade kompetensen avvägd lön har yrkesläraren — den på vars personliga prestation, intresse och goda anknytning till respektive yrkesområde skolans insats och betydelse är beroende — blivit satt i så låg löneställning att rekryteringen av goda lärarkrafter omöjliggöres. Lönen är sålunda föreslagen lägre än vad som nu utgår till lärare med motsvarande tjänstgöring vid de nuvarande verkstadsskolorna för arbetslös ungdom, och justerande tillägg torde genast bli erforderligt om detta förslag godtages.

Verkstadsskoleutredningen hade i sitt tidigare uppgjorda förslag till löner för lärare vid verkstadsskolor för arbetslös ungdom, vilket förslag nu tillämpas för dessa lärare, anpassat dessa till olika dyrorter efter en av dem utformad gradering, avvikande från det av särskilda sakkunniga utformade och av riksdagen godtagna avlöningssystemet. Då det statliga systemet mycket noga byggt på ett officiellt utredningsmaterial, måste detta tillerkännas auktoritet. Tillämpas det nu för de provisoriska verkstadsskolorna gällande systemet med lägre dyrortsintervaller för de föreslagna centrala verkstadsskolorna, knäsatte ett nytt avlöningssystem, gällande för viss lärargrupp. De för lärare vid centrala verkstadsskolor föreslagna dyrtidstilläggen ansluta sig icke heller till statens system, oavsett att de skulle gå först efter det huvudmannen reglerat tjänsten för pension i statens pensionsanstalt. Det synes mig saknas skäl för ett frångående av en nyligen av riksdagen antagen dyrortsrelation och ett godtaget system för ålderstilläggens konstruktion. Vid ett övervägande antal skolformer utgå numera statsbidragen till lärare efter en viss lönegrad eller lön efter en sådan sätt som villkor för bidrag. De tidi-

gare ojämnt konstruerade lönerna ha därmed avverkats; med det nu framlagda löneförslaget skapas ett nytt system, som utan fördelar inför nya moment i lönesättningen.

Beträffande lönebeloppen utgår f. n. lön till lärare vid verkstadsskolor för arbetslös ungdom efter en i jämförelse med civila avlöningsreglementet relativt fallande dyrortsvariation mellan 17:e och 16:e lönegraderna. De i propositionen föreslagna lönerna ligga med en likaledes fallande skala mellan 14:e och 12:e lönegraderna. Av riksdagen beslutad lön för ordinarie lärare i verkstadsarbete vid praktisk mellanskola skall utgå efter 16:e lönegraden, med rätt för Kungl. Maj:t att i särskilda fall medge uppflyttning t. o. m. 20:e lönegraden. Lärarinna i yrkesämne vid praktisk mellanskola placerades dock i 18:e lönegraden. Lärare i verkstadsarbete vid praktisk mellanskola har en undervisningstid av 30 veckotimmar under 38 veckor, yrkesläraren i verkstadsskola föreslås en tjänstgöringsskyldighet av 45 veckotimmar under 48 veckor.

Vid verkstadsskolorna är undervisningen i viss utsträckning delad i dels praktiskt arbete och dels enbart teoretiska lektioner. De teoretiska lektionerna skola förekomma med 8 veckotimmar under 35 veckor av året. Vid skolorna för arbetslös ungdom beräknas viss del av lönen för sådan teoriundervisning. Lärare, som på grund av tillgång till mera teoretiskt utbildad personal eller av andra organisatoriska skäl ej förordnas att meddela sådan undervisning, stannar då i en ytterst låg löneställning. Jag anser det rimligt, att statsbidrag till lärare, som fullgör undervisning under 42—45 veckotimmar, utgår efter 18:e lönegraden och bidrag till lärare, som endast fullgör 37—45 veckotimmar, efter 16:e lönegraden.

Jag anhåller att få tillställa vederbörande utskott tabeller och övriga handlingar i ärendet.

I anslutning till vad här anförts får jag föreslå,

att riksdagen måtte besluta att lön till lärare vid central verkstadsskola skall utgå efter i civila avlöningsreglementet intagen löneplan och

att statsbidrag till lärare vid central verkstadsskola skall utgå efter 16:e lönegraden för lärare med 37—45 veckotimmar och efter 18:e lönegraden för lärare med 42—45 veckotimmar.

Stockholm den 4 mars 1941.

Verner Söderkvist.